

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Ľuboša Szigetiho v právnej veci navrhovateľa: **H. F.**, *zastúpeného Mgr. M. Š., advokátom*, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra SR – MÚ**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu Č. p.: MU-570-15/PO-Ž/2006 zo dňa 18. augusta 2006, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 105/2006-148 zo dňa 13. februára 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 105/2006-148 zo dňa 13. februára 2008 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu č.p. MU-570-15/PO-Ž/2006 zo dňa 18. augusta 2006 v časti týkajúcej sa rozhodnutia o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e**.

Rozhodnutie odporcu č.p. MU-570-15/PO-Ž/2006 zo dňa 18. augusta 2006 v časti o neudelení azylu navrhovateľovi **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom, uvedeným vo výroku, potvrdil rozhodnutie Č.p.: MU-570-15/PO-Ž/2006 zo dňa 18. augusta 2006, ktorým odporca

podľa § 13 ods. 3 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) neudelil navrhovateľovi azyl na území SR a súčasne rozhodol, že sa na neho nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu podľa § 47 zákona o azyle.

Krajský súd dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci. Krajský súd sa stotožnil s názorom odporcu, že navrhovateľ v konaní nepreukázal opodstatnenosť ani existenciu obáv a ani prenasledovanie z dôvodu prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Krajský súd k namietanému nedostatočne zistenému skutkovému stavu veci uviedol, že vzhľadom k špecifiku azylového konania nie je možné chápať povinnosť odporcu ako správneho orgánu zisťovať skutkový stav veci ako absolútnu, pretože rozsah tejto povinnosti je ohraničený (určený) dôvodmi, ktoré navrhovateľ ako žiadateľ o azyl uviedol na odôvodnenie svojej žiadosti. Vychádzajúc z uvedeného je teda podľa krajského súdu zrejme, že povinnosťou odporcu bolo zaoberať sa a vyhodnotiť iba tie skutočnosti, ktoré navrhovateľ konkrétne uviedol. Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplynulo, že odporca sa týmito skutočnosťami zaoberal, vyhodnotil ich a posúdil ako nepostačujúce pre udelenie azylu. Krajský súd preto túto námietku vyhodnotil ako neopodstatnenú.

K namietanému nesprávne posúdeniu veci a k nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutia krajský súd uviedol, že navrhovateľ v podanom opravnom prostriedku vyslovil svoju obavu z prenasledovania tak zo strany príslušníkov Hezb-e-Islami, ako aj hnutia Taliban. Krajský súd uviedol, že odporca sa v rozhodnutí zaoberal aj historickými skutočnosťami týkajúcimi sa pôsobenia hnutia Taliban v Afganistane, avšak na pozadí príbehu, ktorý uviedol navrhovateľ ako dôvody svojej žiadosti o azyl, pričom súčasne hodnotil navrhovateľom udané dôvody, resp. jeho osobu, vyhodnotil ako nehodnovernú. Podľa názoru súdu odporca dostatočným spôsobom svoje rozhodnutie odôvodnil.

Z obsahu navrhovateľových výpovedí podľa krajského súdu vyplýva, že má obavu z prenasledovania, pričom sa odvoláva na útok neznámych ľudí v roku 2001, resp. 2002, pri ktorom mal byť zabitý jeho strýko a navrhovateľov otec poranený. Nadväzne tiež na skutočnosť, že ho počas tri a pol ročného pobytu v Pakistane mali hľadať v hoteli, v ktorom pracoval, neznámi ľudia. K tomu krajský súd uviedol, že navrhovateľ nikdy počas azylového konania pred odporcom neoznačil útočníkov a nemal vedomosť, kto bol útočníkom (útočníkmi), ktorí zabili jeho strýka a poranili jeho otca, pričom ani pri pohovore u odporcu neuviedol dôvod, prečo mal byť hľadaný, podobne ako nikdy neuviedol, že by tento útok spáchali členovia Hezb-e-Islami. Ani pred súdom nevedel uviesť, pred kým vlastne strach má. S poukazom na obsah podaného opravného prostriedku nehodnoverne podľa krajského súdu vyznieva

aj fakt, že (by) bol hľadaný ihneď v prvý deň svojho návratu domov, po cca 4 rokoch po ukončení jeho spolupráce s Hezb-e-Islami príslušníkmi tejto strany. Od ukončenia spolupráce s touto stranou (organizáciou) t.j. od roku 1997 mali jej prívrženci podľa krajského súdu dlhý čas na to, aby sa navrhovateľovi „pomstili“, ak by to mali v úmysle, čo sa však nestalo, vynímajúc jeden navrhovateľom udaný atak (hodenie granátu do domu a podpálenie poľa), ktorého útočník a dôvod útoku ostal neznámy aj navrhovateľovi. Tento incident teda nie je možné prezentovať ako útok Hezb-e-Islami. Na tomto mieste krajský súd považoval za potrebné poukázať na zrejmú nehodnovnosť tej časti výpovede navrhovateľa (pred odporcom), podľa ktorej, keď sa majiteľovi hotela v Pakistane (v meste Queta) zmienil o svojom príbehu, tento mu mal povedať, že ho v minulosti hľadali a preto navrhovateľovi zabezpečil opustenie Pakistanu. Nehodnovnosť tejto výpovede videl krajský súd v tom, že je nepravdepodobné, aby po niekoľkých rokoch (po 4 až 8 rokoch) práve v meste Queta – v konkrétnom hoteli, v ktorom navrhovateľ pracoval, bol hľadaný, keď navyše toto mesto je vzdialené od Logaru cca 500km vzdušnou čiarou.

Pokiaľ išlo o námietku navrhovateľa, že sa obával príslušníkov hnutia Taliban, aj táto sa krajskému súdu javila ako nanajvýš nepravdepodobná. Navrhovateľ totiž pre Taliban pracoval niekoľko rokov, a to vo významných postoch, okrem iného aj v tajnej službe, preto ak odporca vyhodnotil navrhovateľovu hodnovnosť záporne, pričom sa krajský súd s týmto hodnotením stotožnil, nemožno podľa krajského súdu odporcovi vyčítať, že daný skutkový stav posúdil ako nesplnenie podmienok pre udelenie azylu, resp. ako nepreukázanie odôvodnených obáv z prenasledovania z dôvodov § 8 zákona o azyle. Krajský súd pokladal za potrebné poukázať na skutočnosť, ktorá vyplýva zo samotnej výpovede navrhovateľa pred odporcom, že počas svojho tri a pol ročného pôsobenia v Pakistane nemal absolútne žiadne problémy. Teda za daného stavu Pakistan, t.j. krajinu, v ktorej sa cítil bezpečne a ktorá mu aj bezpečnosť poskytla, opustil a domáhal sa medzinárodnej ochrany na Slovensku z dôvodu obáv z prenasledovania v Afganistane, čo nesvedčí o ním proklamovaných obavách. Nad rámec preskúmania napadnutého rozhodnutia krajský súd tiež poukázal na navrhovateľom preukázanú príslušnosť k vojenskej jednotke Hezb-e-Islami, pričom vzhľadom k súdu známym aktivitám vojenských zložiek tejto organizácie by jeho príslušnosť evokovala prípadnú aplikáciu niektorej z vylučovacích klauzúl. Táto skutočnosť však na rozhodnutie súdu vplyv nemala, pretože o tejto skutočnosti bol podaný dôkaz až po vydaní napadnutého rozhodnutia. Súd tiež poukázal na skutočnosť, že podľa navrhovateľa mal byť hľadaný príslušníkmi Hezb-e-Islami preto, lebo vyzradil hnutiu Taliban úkryty zbraní, ktoré patrili A.B. Ak by tomu tak bolo, nebol by podľa krajského súdu hľadaný pre svoje politické presvedčenie, ale pre iný dôvod (skutok). Teda i keby mal obavy z prenasledovania, nešlo by o prenasledovanie z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle. Vychádzajúc z výpovede navrhovateľa, svoju spoluprácu s Hezb-e-Islami ukončil pred mnohými rokmi a teda s poukazom na správy o Afganistane ako bývalý príslušník tejto strany nie je ohrozovaný.

K namietanej obave vyjadrovať sa pred odporcom o všetkých skutočnostiach z dôvodu jeho nedôvery k tlmočníkovi krajský súd túto námietku vyhodnotil ako účelovú. Ak by totižto navrhovateľ mal tento pocit, mohol podľa krajského súdu priamo pri pohovore namietat' osobu tlmočníka, resp. mohol po jeho ukončení, a to aj v rodnom jazyku svoje námietky písomne doručiť odporcovi. K tomu však nedošlo. Prípadná námietka o neznalosti slovenského práva podľa krajského súdu neobstojí, a to vzhľadom na stupeň vzdelania navrhovateľa a aj jeho poučenia o svojich právach, s ktorými bol oboznámený.

K namietanej čiastočnej neaktuálnosti správ o krajine pôvodu krajský súd uviedol, že je skutočnosťou, že odporcom založené správy mapujú situáciu v Afganistane za roky 2004 a 2005, nemožno ich však ipso facto považovať za nedostatočné, spôsobujúce nezákonnosť rozhodnutia. Ako to vyplýva aj z najaktuálnejších správ, založených do súdneho spisu v rámci doplnenia dokazovania (a konečne aj so správou založenou navrhovateľom na pojednávaní), svojím obsahom sa k dátumu vydania rozhodnutia zhodujú a preto tento prípadný nedostatok nemal vplyv na zákonnosť odporcovho rozhodnutia.

K námietke (podanej po uplynutí lehoty na podanie opravného prostriedku), týkajúcej sa nejednotnosti rozhodovania odporcu vo vzťahu k návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu – v aplikácii poskytnutia doplnkovej ochrany: krajský súd uviedol, že právny režim platný v čase vydania napadnutého rozhodnutia (t.j. rozhodovanie podľa § 20 ods. 3 vo vzťahu k § 47 zákona o azyle) je rozdielny oproti stavu, platnému v čase vydania súdu predložených rozhodnutí, datovaných rokom 2007. Charakteristika hrozby vážneho bezprávia vo vzťahu k udeleniu doplnkovej ochrany (právny stav účinný na konania začaté v roku 2007) je totižto oveľa širšie koncipovaný ako hrozba bezpečnostného rizika návratu podľa § 47 zákona o azyle, platného v čase začatia azylového konania navrhovateľa. Preto predložené rozhodnutia nie je možné podľa krajského súdu použiť ako argument nesprávnosti rozhodnutia odporcu v časti, týkajúcej sa jeho vyhostenia či vrátenia do Afganistanu.

K namietanej nesprávnosti rozhodnutia v časti návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu krajský súd uviedol, že je skutočnosťou, ktorá vyplýva jednak zo správ založených odporcom, navrhovateľom a aj súdom, že situácia v Afganistane je nestabilnou a zhoršujúcou sa. Táto všeobecná situácia však nemá vplyv na správnosť rozhodnutia odporcu, ktorý rozhodnutie vydal v auguste 2006 za právneho stavu existencie § 47 zákona o azyle (v znení platnom k dátumu vydania rozhodnutia). Kladná aplikácia ods. 1 tohto ustanovenia prichádza do úvahy iba za splnenia existencie reálneho ohrozenia života či slobody navrhovateľa z dôvodov tam uvedených, t.j. z dôvodov jeho rasy náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov. V konaní takéto ohrozenie podľa krajského súdu preukázané nebolo. Podobne nebolo

preukázané v prípade návratu navrhovateľa ani to, že by bol mučený alebo podrobený krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu, a to ani v zmysle výkladu týchto pojmov, používaných medzinárodnými súdnymi autoritami.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom namietal, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Krajskému súdu vyčítal, že si osvojil skutkové zistenia odporcu, ktorý sa však podľa jeho názoru nezaoberal dostatočne dôvodmi jeho žiadosti o azyl. Trval na tom, že odporca nedostatočne zistil skutkový stav, keď založil svoje rozhodnutie na správach, ktoré nie sú aktuálne. Navrhovateľ vyčítal odporcovi, rovnako aj krajskému súdu, že svoje závery o nedôveryhodnosti navrhovateľa nijako nepodložili.

Navrhovateľ zdôraznil, že nechcel pre svoje politické presvedčenie spolupracovať tak s Talibanom ako aj s Hezb-e-Islami, preto mu hrozí prenasledovanie z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle.

Navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že dôvody jeho žiadosti zakladajú minimálne dôvod na aplikáciu zákazu vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu. Trval na tom, že v napadnutom rozhodnutí odporca nedostatočne preskúmal situáciu v Afganistane v čase vydania jeho rozhodnutia a nedostatočne skúmal, čo by hrozilo v prípade vyhostenia navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Odporca s k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že rozsudok súdu krajského súdu je potrebné zmeniť.

Podľa § 8 ods.1 zákona o azyle (účinného do 31.12.2006, ďalej len zákon o azyle) Ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý má v štáte, ktorého je štátnym občanom, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

Ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý je v štáte, ktorého má štátne občianstvo, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd (ods.2).

Podľa § 10 ods. 1 zákona o azyle Ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá v štáte, ktorý azylant opustil z dôvodov podľa § 8, a azylant s tým vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí; za azylanta robí právne úkony opatrovník, ktorého mu ustanoví ministerstvo; 7) ustanovenia § 16 ods. 2 sa nepoužijú.

Podľa § 10 ods. 2 zákona o azyle žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky.

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Podľa § 13 ods. 3 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 20 ods. 3 zákona ak ministerstvo zamietne žiadosť ako zjavne neopodstatnenú, rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu; vo výroku rozhodnutia uvedie, či sa na cudzinca vzťahuje zákaz vyhostenia, alebo vrátenia podľa § 47.

Podľa § 47 ods. 1 zákona o azyle žiadateľa, azylanta, cudzinca, ktorý požiadal o poskytnutie dočasného útočiska, alebo odídencia nemožno vyhostiť akýmkoľvek spôsobom alebo ho vrátiť na hranice územia štátu, 21) kde by jeho život alebo osobná sloboda boli ohrozené z dôvodov jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov; to neplatí pre toho, koho odôvodnene možno považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky, alebo ktorý po tom, čo bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného z obzvlášť závažného trestného činu, 19) predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

Žiadateľa, azylanta, cudzinca, ktorý požiadal o poskytnutie dočasného útočiska, alebo odídencia nemožno vyhostiť akýmkoľvek spôsobom alebo vrátiť na hranice územia štátu, 21) kde by bol mučený alebo podrobený krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu, alebo trestu (ods. 2).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania

z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia odporcu (ďalej len zákon o azyle) určuje žiadateľovi povinnosť počas vstupného pohovoru poskytnúť pravdivo a úplne všetky požadované údaje potrebné na rozhodnutie o žiadosti o udelenie azylu.

Zásada non-refoulement bola upravená v ustanovení § 47 ods. 1 zákona o azyle tak, že žiadateľa, azylanta, cudzinca, ktorý požiadal o poskytnutie dočasného útočiska, alebo odídencu nemožno vyhostiť akýmkoľvek spôsobom alebo ho vrátiť na hranice územia štátu, kde by jeho život alebo osobná sloboda boli ohrozené z dôvodov jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov; to neplatí pre toho, koho odôvodnene možno považovať za nebezpečného pre bezpečnosť Slovenskej republiky alebo ktorý po tom, čo bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného z obzvlášť závažného trestného činu, predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a rozhodnutie o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku, a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Lexikón zemí 2003, Afganistan - správa o dodržiavaní ľudských práv v krajine rok 2004 vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA z 28.2.2005, Informácie z DVD Encarta Premium Suite 2003, „Afganistan - aktuálna situácia“ Spolkového úradu pre migráciu BFM Švajčiarsko z januára 2005, z materiálu Riaditeľstva pre migráciu a občianstvo MV VB zo dňa

4.1.2006, zo správy UNHCR - Afganistan Operation Update zo septembra 2005, z publikácie Zväzu Afgancov na Slovensku - Afganistan známy neznámy zo septembra 2005), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na vyhodnotenie dôvodov, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu a bezpečnostné riziko prípadného návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Ako vyplynulo z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 6.7.2006 navrhovateľ uviedol, že dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu boli obavy o život pred príslušníkmi strany Hezb-e-Islami, pretože pracoval u ich veliteľa A. B.. Po príchode Talibanu k moci pod tlakom výsluchu a mučenia Talibanami prezradil tajné sklady zbraní A. B. a tým sa stal pre Hezb-e-Islami nepriateľom.

V roku 1994, v čase ramadánu, šiel autom A.B., u ktorého pracoval v meste Logar, nakúpiť pre neho a Hezb-e-Islami do sudov naftu, pričom bol prepadnutý Talibanami, pri prepade bol postrelený, šofér bol zastrelený. Toto sa stalo počas jazdy. Auto sa niekoľkokrát prevrátilo. Navrhovateľ sa z bezvedomia prebral až v nemocnici v meste Logar, asi po týždni bol prevezený do nemocnice v meste Pěšavár, časť Samšatu. Tu bol asi sedem mesiacov. Prevoz do Pěšaváru mu vybavil brat. Celé to financoval A. B. Potom býval šesť mesiacov u A. B. v meste Pěšavár v rodinnom dome. Vrátil sa v zime 1997 do Kábulu a následne do Logaru. Na druhý deň ako sa vrátil domov, ho zadržali Talibaní. Bol uväznený a vypočúvaný. Počas výsluchov ho mučili. Bili ho palicami, bičmi a používali aj el. prúd. Pod týmto im prezradil tajné sklady zbraní A. B. Po prezradení uvedených skladov bol prepustený na slobodu, avšak musel sa chodiť ku ním hlásiť každý deň. Väznený bol štyri mesiace.

Potom ako bol prepustený na slobodu, stal sa nepriateľom Hezb-e-Islami. Talibaní pochopili, že už nemá nič spoločné s Hezb-e-Islami, a preto necítili v ňom nepriateľa. Cítili možnosti bezpečného využitia jeho gramotnosti, a preto mu ponúkli prácu. Neskôr sa rozhodol ukončiť spoluprácu s Talibanom, obliekol sa do ženských šiat „burky“ a odišiel z Logaru do Kábulu, kde bol asi štyri mesiace u sestry M. Keď sa dostal k moci Karzai, vrátil sa do Logaru. Ako prišiel domov, v ten istý deň v noci prišli do ich domu neznámi ozbrojení muži a hľadali ho. Stačil sa ukryť v studni, prehľadali dom a jeho strýka po hádke zastrelili, tiež napadli jeho otca, ktorému zlomili nohu. Odišli s tým, že oni si ho nájdu. Na druhý deň odišiel do Kábulu, zostal tam necelý mesiac u sestry. Potom odišiel do Kandaháru a Quety, kde žil a pracoval. V Pakistane pracoval pod menom A. A. v hoteli. Majiteľovi hotela porozprával svoj príbeh a ten mu povedal, že sa už v minulosti naňho pýtali v hoteli a že by bolo lepšie, aby odišiel. Majiteľ hotela mu vybavil prevádzka, zaplatil si ho sám. Keď sa dozvedel, že na Slovensku platia zákony a ľudské práva, rozhodol sa, že tu zostane.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelenie azylu navrhovateľovi na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle. Na základe faktov, týkajúcich sa situácie v krajine pôvodu v roku 1994, kedy mali na navrhovateľa zaútočiť neznámi útočníci počas toho, ako šiel načerpať naftu, ktorých považoval za Talibancov, (ktoré odporca s odkazom na obsah správ o krajine pôvodu v rozhodnutí podrobne rozviedol), považoval predmetné tvrdenia navrhovateľa o útokoch príslušníkov Talibanu za málo pravdepodobné, najmä s poukazom na skutočnosť, že hnutie Taliban sa v tom čase len kreovalo a nemalo pod kontrolou žiadne územia. Predmetný útok odporca síce nevylúčil, ale podľa jeho názoru vzhľadom na situáciu v krajine pôvodu, takýto útok bol náhodný a nemal žiadnu súvislosť a spojitosť s príslušnosťou k strane Hezb-e-Islami. Dôvodom pre udelenie azylu nebolo podľa odporcu ani skutočnosť, že bol v zime 1997 zadržaný a uväznený príslušníkmi Talibanu, nakoľko jeho zadržanie nesúviselo s jeho politickým presvedčením alebo činnosťou pre stranu Hezb-e-Islami. Dôvodom zadržania bola snaha o získanie informácií o tajných skladoch zbraní uvedenej strany, pričom po prezradení tejto skutočnosti bol prepustený na slobodu a začal pre nich pracovať, čo podľa odporcu nasvedčuje tomu, že nebol prenasledovaný z dôvodov príslušnosti k určitej politickej strane, hnutiu alebo skupine. Odporca zdôraznil, že navrhovateľ žil a pracoval po tejto udalosti bez akýchkoľvek problémov až do polovice roka 2001.

Podľa odporcu nedôveryhodne vyznieva aj tvrdenie navrhovateľa, že ho v roku 2001 hľadali neznámi muži po jeho návrate domov (v ten istý deň ako sa vrátil), a to po nástupe K. k moci, pretože H. K. nastúpil k moci až 9.1.02004. Za nepravdepodobné považoval odporca aj tvrdenie navrhovateľa, že potom, ako prezradil majiteľovi hotela, v ktorom pracoval svoje meno, dozvedel sa, že ho tam niekoľkokrát hľadali neznámi muži. Nedôveryhodnosť navrhovateľovho príbehu odporca vyvodil aj z odlišných údajov o jeho odchode do Pakistanu, keď v úvodnej časti zápisnice tvrdil, že to malo byť v roku 2000 a v inej časti zápisnice tvrdil, že v roku 2002. Odporca napokon poukázal na to, že navrhovateľ mal podľa vlastného vyjadrenia pred príchodom na Slovensku žiť 4 mesiace v Poľsku, preto, ak by mal skutočné problémy, požiadal by o útočisko v prvej bezpečnej krajine pôvodu, do ktorej sa dostal. Zdôraznil tiež, že o azyl požiadal až po zadržaní v útvare policajného zaistenia. Na základe uvedeného vyhodnotil jeho žiadosť za účelovú.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav vecí podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať v zmysle zákona o azyle za relevantné pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky najmä vzhľadom na nedôveryhodnosť samotného príbehu, ktorý navrhovateľ predostrel pred odporcom, bolo potrebné s takýmto úsudkom, ktorý si osvojil aj krajský súd súhlasiť.

V tejto súvislosti považuje odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že i keď nebolo možné aj vzhľadom na bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu primárne vylúčiť, že navrhovateľ sa stal predmetom útokov neznámych útočníkov a v dôsledku všeobecnej situácie v krajine pôvodu má strach o vlastný život, avšak akokoľvek je zmyslom azylu poskytnúť žiadateľovi ochranu, nejde o ochranu pred akýmkoľvek negatívnym javom v krajine pôvodu, pretože inštitút azylu je len jednou z foriem medzinárodnej ochrany, avšak nie je univerzálnym nástrojom pre poskytnutie ochrany pred bezprávnym postihujúcim jednotlivcov alebo celé skupiny obyvateľov, najmä v dôsledku pretrvávajúcej zlej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu, ktorej obeťami sú predovšetkým civilní obyvatelia.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. o) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku namietal proti posúdeniu jeho osoby ako nedôveryhodnej. K tejto námietke považuje odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že konanie o azyl je osobité najmä tým, že žiadateľ je spravidla v dôkaznej núdzi, nie je schopný podprieť svoje vyhlásenia dokladmi alebo inými dôkazmi, preto posúdenie dôveryhodnosti príbehu, ktorý predostiera odporcovi závisí predovšetkým

od posúdenia dôveryhodnosti jeho osoby, ktorú si odporca o navrhovateľovi vytvára v priebehu celého administratívneho konania.

Dôveryhodnosť osoby žiadateľa odporca posudzuje vzhľadom na nedostatok listinných dokladov a dokumentov, ktorými by preukázal svoju totožnosť, resp. ktorými by preukázal pravdivosť svojich tvrdení o prenasledovaní v krajine pôvodu v nadväznosti na celkové správanie navrhovateľa v priebehu administratívneho konania. Na preukázanie pravdivosti tvrdení musí záležať predovšetkým žiadateľovi o azyl, preto jeho vyhlásenia musia byť ucelené a rozumné, nesmú protirečiť všeobecne známym faktom o krajine pôvodu a svojim konaním nesmie zadávať dôvod na spochybňovanie dôveryhodnosti svojej osoby.

Navrhovateľ svojimi tvrdeniami o prenasledovaní svojej osoby zo strany príslušníkov Hezb-e-Islami a Talibanu pre rozpory s faktickými údajmi, a to všeobecne známymi faktami o krajine pôvodu, ako aj pre rozpory v samotnej výpovedi navrhovateľa, dôvodne vyvolal pochybnosti o dôveryhodnosti svojej osoby.

Odvolací súd v tejto súvislosti považoval námietku navrhovateľa, že odporca ani krajský súd svoje závery o nedôveryhodnosti navrhovateľa nijako nepodložili, za neodôvodnenú, naopak s názorom krajského súdu ako aj odporcu, ktorí vyjadrili a náležite odôvodnili svoj úsudok o nedôveryhodnosti uvedených údajov za správne, pričom v podrobnostiach na toto správne stanovisko odvolací súd odkazuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považoval odvolacie námietky navrhovateľa v časti o neudelení azylu za nedôvodné.

K vyslovenému názoru krajského súdu v napadnutom rozhodnutí, v súvislosti s aktivitami navrhovateľa v hnutí Taliban, keď s poukazom na známe hodnotenie hnutia Talibanu, takáto jeho činnosť mohla podľa krajského súdu svedčiť o možnosti použitia niektorej z vylučovacích klauzúl, odvolací súd považuje za dôležité uviesť, že povinnosť odporcu aplikovať vylučovaciu klauzulu vzniká až po tom, ako odporca zistí, že navrhovateľ ako žiadateľ o azyl spĺňa podmienky udelenia azylu. **Použitie čl. 1F (tzv. vylučovacie klauzuly) Dohovoru o postavení utečencov (1951), ktoré je explicitne vyjadrené v § 13 ods. 1 zákona o azyle je teda závislé na predchádzajúcom zistení, že žiadateľ o azyl splnil podmienky inklúzie stanovené v čl. 1A Dohovoru o postavení utečencov (vyjadrené v § 8 - § 10 zákona o azyle).**

Pokiaľ teda odporca nezistil existenciu dôvodov pre udelenie azylu, nebol dôvod na skúmanie podmienok aplikácie vylučovacích klauzúl. Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že odporca takto postupoval a v jeho postupe odvolací súd nezistil z tohto pohľadu žiadne pochybenie.

Za dôvodnú však považoval odvolací súd námietku navrhovateľa, ktorý odporcovi vyčítal, že pre záver o tom, že u navrhovateľa neexistuje prekážka vyhostenia podľa § 47 zákona o azyle nedostatočne vykonal dokazovanie, resp. že jeho zistenia sú v rozpore s obsahom spisu.

Prekážka vyhostenia v zmysle § 47 zákona o azyle účinného v čase vydania rozhodnutia odporcu sa totiž vzťahuje typicky k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa o azyl do krajiny pôvodu, vzťahuje sa tak čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v celkom odlišnom čase, preto ak odporca vychádzal z informácií o krajine pôvodu, ktoré sa aktuálnou situáciou v krajine pôvodu nezaoberali, pričom v rozhodnutí absentuje práve popis situácie v krajine pôvodu v čase týkajúceho sa reálneho návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu, bolo potrebné považovať rozhodnutie odporcu v tejto časti za nepreskúmateľné.

Tento nedostatok rozhodnutia napriek doplňujúcemu dokazovaniu (správami o krajine) neodstránil ani krajský súd, a preto odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku podľa § 220 OSP tak, že rozhodnutie odporcu v časti, v ktorej rozhodol o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Afganistanu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Vzhľadom na závažnosť tvrdení navrhovateľa o neustále sa meniacej, ale neustále zlej bezpečnostnej situácii v krajine pôvodu, preto bude potrebné, aby odporca vyhodnotil bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu v nadväznosti na navrhovateľom predložené informácie o krajine pôvodu, ktoré odporca doplní o aktuálne informácie o krajine pôvodu so zameraním na vylúčenie prekážok, ktoré sú podľa navrhovateľa prekážkou jeho dobrovoľného návratu do krajiny pôvodu.

S ohľadom na znalosť situácie a pomerov v Afganistane (popis ktorých vo vzťahu k prekážkam vyhostenia podľa § 47 zákona o azyle v odôvodnení rozhodnutia odporcu absentuje) nebolo možné podľa najvyššieho súdu primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa o bezpečnostnej situácii vzhľadom na jeho vyslovené obavy sú neopodstatnené, resp. sa nezakladajú na pravde. Z tohto pohľadu sa podľa Najvyššieho súdu javí bez ďalšieho neudržateľným záver odporcu, že u navrhovateľa neboli zistené podmienky pre pozitívne rozhodnutie o tom, že sa na navrhovateľa vzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do krajiny pôvodu v zmysle zákona o azyle.

Z uvedených dôvodov preto možno konštatovať, že rozhodnutie odporcu v časti o neudelení azylu bolo v súlade so zákonom, preto ho odvolací súd potvrdil. S právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku ohľadne výroku v časti, v ktorej rozhodol odporca o tom, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do krajiny pôvodu sa nestotožnil, námietkam navrhovateľa v uvedenej časti vyhovel a napadnutý rozsudok zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 2 OSP a § 246c OSP, tak, že navrhovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznal, keďže mu žiadne trovy konania nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 14. augusta 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová